

peccandum probat Christus Matth. XVIII, 9. Si oculus tuus scandalizat te, erue eum et proiice abs te, quod et de coniuge intelligendum etiam esse ratio probat. Causam periculi gravis corporis ut periculi vitae, mutilationis, frequentium intollerabilium saevitiarum, probat ratio naturalis: Cf. c. 13 in fine De Restitutione Spoliatorum.

Haec proinde doctrina non est nova, tum quia in Evangelio et ab Apostolo, tum quia a Patribus traditur, ut ex testimoniis eorum superius citatis constare potest. Idem confirmatur a iure canonico Ecclesiaeque continua praxi.

III. Neque adversatur Evangelio, quod unius fornicationis meminit, si vera est ea interpretatio; ea enim mentio non est exclusiva, cum aliae causae alibi in Evangelio satis indicentur: sed ea tantum explicite indicatur, quia causam propriam et intrinsecam eandemque perpetuam Christus significare voluit; cum ceterae causae per se perpetuae non sint, sed iis cessantibus revocandi sint coniuges. Neque legi morali opponitur quod maneat vinculum facta separatione; nam 1) gratia Dei semper adest, qua possit haec iactura patienter tolerari: 2) si conferantur mala, quae ex perpetuitate vinculi, eiusque dissolutione promanare possunt, multo maiora sunt ea quae ex dissolutione orirentur utpote contra bonum maius h. e. familiae, societatis, religionis et contra bonum Sacramenti. Cf. Th. XXIII.

Cetera quaere penes Canonistas.

CAPUT IV.

DE POTESTATE STATUENDI IMPEDIMENTA MATRIMONII CHRISTIANI IN IISQUE DISPENSANDI

Praenotiones.

Matrimonium Christianum est, cum initur, contractus (quemadmodum diximus superius, Th. I. et Quaest. 4^a p. 95. coll. Th. XXIII n. II.) et est Sacramentum. Utramque rationem seorsim spectare licet. Itaque si sola ratio contractus consideretur, quae proprie viget in matrimonio *in fieri*, ipse 1) est *contractus naturalis*; ad eum enim excitat ipsa natura, in cuius officium est (q. XLI, a. 1), ipseque praecessit omnem publicam societatem, cuius est per familiam origo; valideque proinde iniri potuit absque ope vel auctoritate alicuius publicae potestatis.

2^o) Cum vero *contractus* idem ab hominibus in societate existentibus fit, ipse sicut ceteri contractus ii quoque qui iure naturae fiunt, subordinatur publicae auctoritati regenti eam societatem, in qua contractus fit. Haec sane est lex generalis contractuum. Nam natura non omnia ἐν ἀπόμωφ determinavit, quae requiruntur ut in quovis casu contractus, qui iure naturae fiunt, fiant ut oportet; sed reliquit determinationi publicae auctoritatis vim coactivam habentis, quae propter bonum ipsum hominum adunatorum habet a Deo potestatem constituendi formam, secundum quam naturales contractus et licite et valide fiant. Porro neque quoad ineundum contractum matrimonialem vel natura vel eius institutor omnia singillatim determinavit; quoad gradus e. g. consanguinitatis, affinitatis, quoad personas sacras, criminosas, etc. in quibus sola ratio, spectata rei natura, nihil quoad plura constituit oportere vel non oportere permitti coniugium. Eadem proinde ratio docet oportere existere regulam in societate, qua id determinetur. Plures enim occurrunt casus, in quibus, etsi inspecto solo iure naturali coniugii, matrimonium iniri posse videatur, inspectis tamen aliis iuribus, quae ex aliarum essentialium relationibus oriuntur, repugnantia quaedam statim apparet ut ipsum licite aut valide quoque fiat. Neque auctor naturae et coniugii institutor quoad omnia sufficienter positiva lege determinavit. Cum ergo oporteat normam existere certam, secundum quam ab omnibus in tot diversis adiunctis recte fiat hic contractus, sequitur auctoritatem publicam alicuius societatis, in qua idem contractus initur, potestatem habere praestituendi formam, secundum quam licite et valide fiat; ergo contractus matrimonii publicae auctoritati subordinatur eius societatis, in qua fit. Neque de hac re quaestio est inter Theologos, Philosophos legumque peritos, qui disputant quidem cui auctoritati sub Deo subsit hic contractus, concedunt tamen omnes aut supponunt alicui subesse. Quocirca opus non est nobis multum in hac re immorari, praesertim quia de eadem re redibit necessario sermo cum auctoritatem Ecclesiae in specie demonstrare oportebit.

3^o) Iam vero potestas constituendi formam secundum quam valide contractus fiat, est simul potestas irritandi contractus aliter factos. *Irritare autem contractum matrimonialem est impedire ne mutuus consensus contrahentium sit efficax seu sufficiens ad transferendum corporum dominium, sive est personas inhabiles reddere ad contrahendum.* Prior dicitur irritatio directa, altera indirecta (Sanchez L. III. D. 4.). Cum vero haec altera irritatio habetur, prior quoque consequenter adest. Cum enim personae sunt inhabiles, eorum consensus nihil facit. Utriusque modi meminit Trid. Decret. De Matrimonio clausula irritante.

4^o) Quare de iure naturae quidem est ut legitimus consensus sit efficax; quinam autem sit legitimus non determinat sola natura; unde *contractus quoad esse formale seu valorem pendent quoque a publica auctoritate*, quae ultimo et in individuo praescribit formam validi contractus; qua posita contractus ii quoque, qui aliter fiant, quique, si solum ius naturae vigeret, validi essent (eo quod ius naturae primariis praeceptis eos non prohibet, relinquit tamen auctoritati sociali vel superiori prohibendum, dictans esse minus decentes) nulli sunt, non adversante auctoritate publica iuri naturae, sed illud declarante et determinante.

5^o) Ita materia et forma contractus matrimonialis est (Th. XIII.) *consensus mutuus verbis expressus efficax*, quo nempe fiat mutua domini in corpora traditio: *valor* autem seu efficacia pendet quoque a contrahendi modo sive forma, quae a publica auctoritate statuatur.

6^o) Finis vero huius contractus est mutua potestas ad carnalem copulam, cuius potestatis finis ex naturae lege est procreatio et educatio proles, qua humanum genus propagatur et actio creatio- nis eiusdem veluti continuatur. Quia vero adaequata ratio cur homines existant est gloria Dei, quam procurando et obtinendo in se ipsis homines quoque felices fiant, cui rationi cetera subordi- nantur ut media, etiam ipsa existentia in societate; hinc fit ut *finis hic matrimonii necessario sit procreatio et educatio proles ad cultum et honorem Dei*, et proinde potestas illud regens sit, quatenus talis, potestas religiosa, sive alia haec sit a potestate suprema civili, sive non sit, ut posset contingere in pura natura; de hac enim distin- ctione modo non disputamus.

II. Si vero consideretur ratio Sacramenti, matrimonium Christia- num 1) est certe *res sacra*, cuiusmodi est prae omnibus sacramentum. Porro 2) ita est res sacra, ut *non sit aliquid mixtum ex re pure naturali et re sacra tamquam ex duobus elementis; sed est res physice simplex, intrinsece et essentialiter sacra, retinens quidem entitatem naturae sed supernaturaliter elevatam*. Nimirum esse *sacrum* non est aliqua natura aut substantia, sed est quidam mo- dus rei quae est aliqua natura: unde ut aliquid sit intrinsece sacrum postulari nequit ut ipsum sit tantummodo sacrum, non aliquid naturae, quod absurdum foret: quid sane magis sacrum Christi Humanitate? quae tamen est certe res naturae. Falluntur ergo qui probare volunt matrimonium christianum esse mixtum ex re naturali et re sacra, quia manet in ipso ratio et res naturae. Et sane *mixtum ex re naturali et re sacra supponit* duo elementa realiter distincta quamvis unita, quo- rum prius sit res *pure* naturalis, h. e. carens modo qui est esse *sacrum*; si enim hunc modum habet, iam esse sacrum non est alia

res, sed una. Atqui non esse huiusmodi mixtum matrimonium chri- stianum constat ex Th. X, in qua probatum est eandem esse rem contractum et sacramentum. Est ergo idem matrimonium res phy- sice simplex, cui simplicitati profecto non obstat multiplicitas ra- tionum seu formalitatum: quid enim simplicius Deo? Haec autem res simplex est intrinsece et essentialiter sacra. Ut aliquid sit tale requiritur ut *ratio sacri* sit modus ipsius, qui de ipso in recto praedicetur, sit modus absolutus, non pura relatio, sit modus ne- cessarius, sine quo ipsum esse nequeat: atqui matrimonium chri- stianum ita est sacramentum, ut esse sacramenti de ipso in recto praedicetur; vere enim dicitur: matrimonium est sacramentum. Hoc esse sacramenti est modus absolutus non pura relatio, huc enim redit ut sit efficax gratiae et habeat talem formam quae sit funda- mentum similitudinis inter ipsum et unionem Christi et Ecclesiae. Tandem hoc esse Sacramenti est inseparabile a matrimonio chri- stiano, nam non existente hoc modo, neque est res h. e. non est matrimonium seu contractus matrimonialis. Cf. Th. X. Manet ergo res naturae, sed supernaturaliter elevata, h. e. intrinsece et essentialiter effecta Sacramentum, ideoque res sacra.

3). Certum est autem quod Ecclesia nihil possit in materias et formas Sacramentorum a Christo institutas, quatenus nequit iis alias sub- stituere et nequit efficere ut iis cum debita intentione positus non sit Sacramentum: at administratio Sacramentorum ipsi Ecclesia con- credita est et ad ipsam spectat statuere modum et formam, qua li- cite administretur deque eorumdem existentia et valore iudicium ferre.

4). Est vero maxime notandum discrimen inter materiam et formam Sacramenti matrimonii et ceterorum Sacramentorum. Materia enim et forma matrimonii non est solus consensus, sed *consensus efficax*, potest autem esse verus consensus quin sit efficax, eiusque effi- cacia pendere potest a publica aliqua auctoritate, quae contractui formam praescribat: quare defectus potestatis in ipsas materias et formas sacramentorum non excludit potestatem adsignandi formam contractui et irritandi illum; ea enim stabiliuntur condiciones, quibus positus sit ipsa materia et forma sacramenti, quibus deficientibus non sit. Quare huiusmodi legibus adsignantibus formam mutatur *materialiter* non *formaliter* materia et forma Sacramenti: forma- liter enim semper est *consensus mutuus expressus significans et efficiens traditionem potestatis*. Quemadmodum (ait Sanchez l. c.) si Ecclesia efficere posset ut haec vox *corpus* non amplius signifi- caret quod significat, sed id ab alio termino tantum significaretur, tunc Ecclesia efficeret ut non amplius vox *corpus*, sed hic novus

terminus spectaret ad formam Eucharistiae: mutatio tamen esset tantum materialis non formalis; significatio enim maneret eadem, qua est ratio formalis cur vox *corpus* spectet ad formam Eucharistiae.

5). Quocirca potestas Ecclesiae administrandi Sacramentum matrimonii, potest etiam se porrigere, nisi aliud obstet, ad hoc ut formam adsignet contractui valido et irritet aliter factum. Qua de re plenius deinceps erit disputandum.

6). Haec vero potestas (ut eius notionem adumbremus) duplicem actum, utrumque positivum habet. Irritat enim contractus factos praeter formam a se praescriptam et probat ratosque habet contractus factos secundum eam formam. Haec autem probatio vel explicita vel saltem implicita necessaria est quoad eos contractus, qui a potestate legislativa possunt irritari, quando reapse ei potestati subsint. Si enim a potestate legislativa possunt irritari, nondum naturae ius determinavit ultimo eorum valorem independentem ab ea potestate: sed dedit quidem eis possibilitatem ut validi essent, quoad actualem vero valorem veluti indifferentes reliquit determinandos a potestate legislativa, cui contrahentes subsint; secus enim nec possent ab hac irritari: nequit enim ius positivum humanum efficere invalidum id quod ius naturae vult esse validum. Permissio proinde vel sola potestatis huius quod ii contractus actu valeant, confert ipsis eam determinationem, quam a sola natura non habent; unde et ea permissio actus est quoad valorem positivus, cum sit causa eademque necessaria effectus positivi. Quare cum potestas competens adsignat formam pro valore contractus, duplicem exerit actum, nempe impedit ne valeant aliter initi sive eos irritat, atque probat validosque efficit eos qui fiant iuxta eam formam; ita ut qui eos contractus reprobarat, non solum contra ius naturae, sed et contra ius illius potestatis ageret.

7). Talis potestas non fertur immediate in ipsum vinculum, quod nullum reddat, si sit, neque immediate fertur in materiam et formam existentis Sacramenti, quarum effectum impediatur, si actu sint, sed fertur immediate in consensum vel personas, qui potest esse validus et invalidus, quae possunt esse habiles vel inhabiles, easque condiciones vel formam statuit, quibus ille sit validus, hae sint habiles: ideoque mediate tantum materiam formamque Sacramenti, quam contrahentes ponunt, et vinculum quod sequitur, attingit. Immediate enim forma et materia a contrahentibus ponitur: ea vero potestas condiciones antecedenter statuit, quibus servatis possint contrahentes validum inire contractum.

III. His positis ingrediamur quaestionem. Quaestio non est utrum sit in societate christiana potestas constituendi formam contractus

matrimonialis; sed quaestio est de subiecto huius potestatis. Haec quaestio duplex esse potest, nempe de potestate statuendi formam *pro honestate actus*, seu constituendi impedimenta impediencia, et de potestate statuendi formam *pro valore actus*, seu constituendi impedimenta dirimentia. Dicuntur porro impedimenta dirimentia, quia impediunt ne vinculum existat, efficiuntque ut personae, quae videntur copulatae, si matrimonium sit attentatum, sint reapse dissociatae sicut prius debeantque separari. De prima non est opus ut seorsim disputemus, tum quia eam Ecclesiae, cuius auctoritatem defensuri sumus, nemo negat, tum quia ex dicendis pro altera quaestione satis res comperta erit. Quaestio altera a nobis disputanda tripliciter distingui potest 1). An Ecclesiae competat huiusmodi potestas: 2) an competat iure suo: 3) an competat soli. Affirmativa sententia duplici argumentorum genere probari potest, nempe demonstratione demonstrante *quod ita res est*, et demonstrante *cur ita res sit*. Excludenda est autem primum inepta quaedam imaginatio Launoii (in Opere de Regia potestate in matrimonium p. I. a IV. c. 4 et a II. c. 8). Sit itaque

THESIS XXVIII.

In can. 4 Trid. (si quis dixerit Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonium dirimentia, vel in iis constituendis errasse. A. S.) Ecclesiae nomine non reges ac seculi principes, sed sacer principatus significatur: is autem canon dogmaticus est.

I. Docemus scilicet quod non ideo dicitur Ecclesia posse, quia aliqui, qui ad corpus Ecclesiae spectant, iique vel determinati, nempe reges, vel indefinite accepti, sive Sacerdotes sive reges, id possunt, sed quia sacer Principatus seu corpus Pastorum, qui Apostolis succedunt, vel Romanus Pontifex eorum caput, auctoritas nempe ecclesiastica, quae a Christo Apostolis eorumque successoribus communicata fuit, eaque sola id potest.

Unicum argumentum multipliciter propositum interpretationis Launoianae (supposito quidem, quod demonstrasse se putat, ius statuendi impedimenta matrimonii etiam christianorum, esse per se civile) in eo est quod Ecclesia numquam definita sit coetus Sacerdotum primi aut secundi ordinis, sed *fideliū congregatio*: immerito proinde ea definitio substituitur termino *Ecclesia* in canone. Novo scilicet et inusitato modo locuta esset tridentina Synodus, si nomine Ecclesiae intellexisset Sacerdotes primi ordinis aut etiam secundi ordinis. Quod argumentum dialecticis quoque luminibus

exornat Launoius. Ait enim *suppositionem* esse *simplicem* nominis Ecclesiae, cum accipitur de coetu fidelium, quia haec est eius immediata definitio: *suppositionem* vero esse *personalem*, cum intelliguntur quaedam personae. Atqui nequit fieri transitus a suppositione simplici ad personalem: ergo.

II. Advertendum est errare Launoiium in Ecclesiae definitione. In Tom. V. operum suorum p. 2 epistolarum L. 8 exstat epist. 13 ad Nicolaum Gatinaeum. In ea pluribus refellit definitionem Ecclesiae datam a Bellarmino, quam dicit esse contra dialecticae leges, eamque pertinere ad explicandum statum ac regimen Ecclesiae, non ad explicandam eius naturam. Contendit autem ex Scripturis et perpetua traditione definiendam esse Ecclesiam *coetum fidelium* seu *catholicorum*. Quasi vero regimen et auctoritas in societate esset aliquid accidentale, ad eius intrinsecam naturam non spectans, aut ut Ecclesia Christi sit satis foret existere homines in eandem fidem coeuntes, ut volunt Protestantes. Est quidem Ecclesia fidelium coetus, at multipliciter potest haberi plurium coetus: est autem de essentia huius fidelium coetus a Christo instituti ut adunetur regimine et auctoritate apostolica vicaria Christi, quae viguit primum in Apostolis et deinde in eorum successoribus Episcopis ac praecipue et plenissime in Petro eiusque successoribus Romanis Pontificibus, quibus oves Christi subiectae constituunt eum fidelium coetum, qui est Ecclesia Christi. Sed de hac re in tractatu de Ecclesia.

III. Ineptam vero esse et falsam interpretationem Launoi facile demonstratur. Et primo quidem negatur consequentia illius argumenti. Si enim ex eo quod Ecclesia est coetus fidelium, non sequitur nomine Ecclesiae intelligi in canone *Sacerdotes*, qui sunt Ecclesiae pars, cur intelligendi erunt Reges, qui sunt pars nec necessaria, nec aeque nobilis? Consequens erit penes fideles esse hanc potestatem et idcirco ad multitudinem fidelium simul collectam spectare ius statuendi formam contractus matrimonialis eandemque posse hanc suam potestatem delegare aliis tanquam suis ministris: sed cur (hac quidem facta falsa hypothesis) ipsa suam potestatem potius delegaverit regibus, qui deesse possunt in Ecclesia et qui in Ecclesia sunt simplices fideles, non autem Sacerdotibus, qui ad Ecclesiam spectant prout Ecclesia est eiusque sunt pars necessaria, nondum constat et oblitus est Launoius declarare. Supponitur quidem ius hoc esse per se civile idque esse demonstratum, sed praeterquamquod demonstratum id non est; licet ne non solum se defendenti sed arguenti, ut facit heic Launoius in interpretatione huius canonis, derivare argumento suo vim ab hypothesis, quam adversarii negant, et qua seposita, nulla est vis argumenti?

Deinde non intelligimus cur hac posita interpretatione, eos, qui in can. 12 dicuntur iudices *ecclesiastici*, concedat Launoius esse iudices ex ordine sacerdotali vel ab eo habentes auctoritatem; si enim Ecclesia non est nisi coetus fidelium, iudices ecclesiastici erunt iudices ex fidelibus, seu quilibet fideles.

Verum his ineptiis omissis, quis non videt quod cum inducitur Ecclesia ferens leges, nomen *Ecclesiae* trahitur ex usu communi loquendi ad supponendum pro Ecclesia regente, sicut nomen regni, imperii, civitatis, secundum verba Christi Matth. XVIII. 17.

IV. Et sane nonne obiectum canonis est potestas simul et infallibilitas in usu huius potestatis (*potuisse* constituere, *non errasse* in iis constituendis)? atqui subiectum potestatis simul et infallibilitatis est solum Ecclesia regens et docens, non reges aut civiles potestates aut populus fidelium. Quid vero proscribitur in hoc canone? Error Lutheri, qui negavit Ecclesiae h. e. Romanae Sedi potestatem constituendi impedimenta dirimentia; eam tamen non negavit seculi principibus. « Coniunctio viri et mulieris est finis divini, quae tenet quocumque modo contra leges hominum contingerit debentque ei leges hominum cedere sine ullo scrupulo (De Captiv. Bayl. De matrimonio) »: hos homines deinceps vocat *romanenses tyrannos*. Tum in Responsione extemporaria ad articulos, quos magistri nostri ex Babyl. captivitate excerpserunt, ad illud doctrinae caput « Christianis nihil ullo iure posse imponi legum sive ab homine sive ab Angelis, nisi quantum volunt », ait ipse « hoc non de civilibus legibus sed de ecclesiasticis dixi. » Non ergo asserenda erat a Patribus potestas civilis, quae non negabatur, sed ecclesiastica propria sacerdotum, quae sola negabatur.

Quid quod idem evidenter patet ex ipsa practica interpretatione, quam Concilium praestitit suo canoni? Nam ipsum Concilium deinde auctoritate sua constituit impedimenta nova dirimentia, et vetera quaedam temperavit statuitque praeterea valere matrimonia filiorum sine consensu parentum inita, etsi Principes quidam secus vellent, ut Rex Galliarum, et acriter instarent pro opposita deliberatione. Facto ergo suo Patres Tridentini interpretati sunt canonem suum. Cur enim Patres, qui censebant ius hoc competere Regibus, his non auditis, nullave habita ratione eorum voluntatis aut desiderii, decernunt absolute quod sibiipsis placet? Cur reges acquieverunt? Ceterum in tota hac materia de matrimonio Ecclesia, cui auctoritas vel potestas aliqua circa Sacramentum Matrimonii adseritur, est semper Ecclesia regens et docens, cf. cann. 7, 8, 12, eademque intelligitur iis verbis: celebratio matrimonii *in facie Ecclesiae*: intelligitur enim talis celebratio, quae fiat ante qualificatum testem ab ipsa Ec-

clesia regente constitutum, quaeque publica sit ut innotescat vel per se innotescere possit matrimonium Ecclesiae regenti, quae de causis matrimonialibus iudicium ferre debet. Haec enim forma celebrationis praescripta est, quia malo ex clandestinis coniugiis orto *Ecclesia*, quae de occultis non iudicat, occurrere non potest. Decr. De Reform. Matrim.

V. Subdimus quod canon iste dogmaticus est. Agitur enim de iure Ecclesiae et de infallibilitate eiusdem in exercitio huius iuris: atqui ius et infallibilitas obiectum sunt dogmatis et a disciplina praesupponuntur ut causa eius: non ergo sunt res disciplinares. Praeterea non agitur de eo qui inobediens sit, sed de eo qui affirmet Ecclesiae deesse hanc potestatem vel eam errasse in eius usu; at affirmatione vel negatione *veritas* impugnatur: agit ergo Concilium de *statuenda veritate*, quae dogma est, non disciplina. Conf. Tractatum Card. Gerdil De Matrimonio. Oper. Tom. XV. Romae 1809. P. II. §. 5.

Quod autem de cn. 4^o diximus, idem et de 3^o dicendum est, quod sic se habet: si quis dixerit eos tantum consanguinitatis et affinitatis gradus, qui levitico (c. XVIII) exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum et dirimere contractum, nec posse Ecclesiam in nonnullis eorum dispensare, aut constituere ut plures impediant et dirimant: A. S.

Vides proinde argumentum nos non colligere ex eo quod sub anathematis poena canones statuuntur; quis enim ignorat et transgressionem legis posse plecti anathemate? sed ex eo quod obiectum canonis sit doctrina et veritas asserenda et credenda.

THESIS XXIX.

Historice constat Ecclesiam arbitrio suo statuisse impedimenta dirimentia matrimonium christianorum.

I. Rem tantum historice factumque solum nunc spectamus. Iure ne an iniuria id Ecclesia fecerit, diudicandum erit in seqq. Thesisibus. Modo quoniam adversarii, inter quos praecipuus post Marcum Antonium De Dominis eminet Ioannes Launojus, contendunt omnia impedimenta primum a seculari potestate constituta fuisse, et sic in Ecclesia vim obtinuisse, demonstrare volumus falsitatem historicam huius opinionis, quae tamen fundamentum est omnis doctrinae adversariorum. Ut vero haec historica thesis demonstratur praemitenda sunt quaedam.

1^o Auctoritatis seu iurisdictionis Ecclesiasticae duplex functio est distinguenda, altera, qua authentice proponit divinam doctrinam di-

vinamque legem iubetque illam credi, hanc observari; altera qua ex vi potestatis sibi collatae divinitus sancit Ecclesia leges positivas, quas observare oportet. Porro cum in praesenti quaestione agitur de Ecclesiastica iurisdictione, non est quaestio proprie de prima, sed de secunda. Non enim negant adversarii Deum posse leges ferre circa matrimonium et impedimenta stabilire, nec negant Ecclesiam testem esse authenticam divinae revelationis; sed negant factam esse a Deo potestatem Ecclesiae leges ferendi circa matrimonii vinculum, vel eam solum hanc potestatem habere. Quocirca quae Apostolus in 1^a Cor. decrevit non satis opportune nunc afferrentur in medium; nam in quibusdam certe se habuit ut testis revelationis legisque divinae, in aliis videri potest se habuisse.

2^o Tenendum est non solum legalem oeconomiam iudaicam per Ecclesiae institutionem fuisse a Christo abolitam, sed et id semper in Ecclesia creditum esse; ideoque creditum esse positiva praecepta, quae extant in lege Moysis, non habere amplius ex se vim obligandi. Id tamen non impedit quominus ad ea provocari possit tanquam ad normam, secundum quam leges suas condit Ecclesia; quod enim a Deo aliquando, licet pro certo tantum tempore, profectum est, dignitatem semper retinet cuiusdam normae, ad quam actiones suas exigant homines, cum in iisdem adiunctis aut similibus versantur, ut perfectius agant. Idcirco si contingat reperiri statuta impedimenta ab Ecclesia, quae iam Deus per Moysem positiva lege constituerat, perperam quis inferret ea ex iure divino eoque praecipiente esse constituta.

3^o Ut demonstretur Ecclesiam usam esse auctoritate sua, non opus est afferre decreta Ecclesiae universalis, sed satis sunt etiam decreta particularium Synodorum, quae nullis contradicentibus, aliquid statuerint.

4^o Ut quod in thesi proposuimus demonstramus, non est opus ut singulorum impedimentorum originem describamus, sed satis est in aliquibus immorari. Si enim constat Ecclesiam arbitrio suo quaedam statuisse dirimentia impedimenta, iam verum est quod affirmamus in Thesi

Iam vero eadem est ratio sive potestatis statuendi speciatim impedimenta sive potestatis decernendi formam contrahendi necessariam pro valore contractus (cf. Praenot. n. II.). Initium ducere licet ab eo impedimento, de quo, teste Bellarmino, quaestio est inter theologos an iuris Ecclesiastici sit, vel iuris divini; si enim iuris divini non est, certo demonstratur, ipsum auctoritate Ecclesiae fuisse constitutum.

II. Itaque a) Constat votum professionis religiosae impedimentum